

Pipa

Era una dintre acele zile proaste în care, orice ai face și ai gândi, pare să fie lipsit de sens, de logică. Stăteam în fața rafturilor bibliotecii și căutam o carte anume care să-mi trezească interesul, dar nici un titlu nu mă putea mulțumi. Luam o carte, o răsfoiam neinteligent, brutal, chiar nervos și o așezam apoi în cu totul alt loc de parcă n-ar fi fost biblioteca mea, de parcă nu mi-ar fi părut de ordinea prestabilită de către mine însumi printre scriitori și cărțile acestora; mă reculegeam, imediat, cu ajutorul unei țigări și a unei cafele prost râșnită, dar și mai prost fiartă. Lucrurile acestea, execrabil împlinite, care-mi invadau organismul saturat de prea plinul zilei, mi-au trezit brusc disponibilitatea spre pasiuni bănuite a fi, demult, distruse. Doream să citesc altceva și să studiez lucruri cu totul

noi, ceva ce nu mai făcusem până atunci, de exemplu, astronomia!

După câteva clipe de cugetare, renunț! Ideea nu mi se pare absurdă ci, de-a dreptul impertinentă; auzi, eu și astronomia! E ca și cum l-ai obliga pe un arheolog să se apuce de ginecologie. Chiar dacă ambele profesii nu se ocupă cu lucruri de suprafață, obiectul studiului lor este destul de diferit!

Obosit de inconsecvența de care dădeam dovadă în alegerea titlurilor, luai la nimereală o carte și am ieșii pe terasă, având grijă să-mi sorb ultima înghițitură de cafea.

De câteva săptămâni venise primăvara și la noi în oraș, lovindu-se accidental de pereții blocurilor cenușii, ai caselor smolite de trecerea veacurilor, poposind obosită și extenuată fecioară, în brațele copacilor, tufelor de liliac. Ochii mirați ai florilor divers colorate, răsărite destul de timid după gerul de acum câteva zile, îi făceau pe bătrâni mai geloși, iar pe tinerii inconstienți să creadă că au aripi și că pot zbura. Totul era învăluit în cea mai perfidă, dar autentică iluzie.

De pe terasa mea se vedea aproape tot orașul, în disperarea sa de furnicar inutil și snob. Lumea agitată se revărsa intermitent, în valuri neregulate, pe bulevardele adesea insalubre, în diverse direcții, într-o permanentă și chinuită zbatere. Privesc peste toți și toate, așezându-mă precaut pe un scaun împletit din papură, zâmbind vesel și amar în același timp pentru că - îmi dau seama - orice aș face, aparțin furnicarului imbecilizat de grijile prozaice și ieftine ale zilei. Unde sunt spiritele renaștentiste de altădată? Îmi trece prin minte o întrebare, chiar în clipa când la poartă se aude soneria. Mă deplasez la marginea terasei și încerc să observ cine are îndrăzneala să mă sune atât de matinal. Amicii îmi cunosc tabieturile și mi le respectă. Dimineața nu pot fi deranjat sub nici o formă, nu că aș fi un om extrem de ocupat și cu funcții înalte, nu! Dar mă enervează stilul acesta, al unora și al altora, de a-ți pătrunde în casă, în locurile cele mai intime ale acesteia, pentru a surprinde un oftat sau un scârțâit neobișnuit ca, ulterior, să comenteze cu diverși inși, poate la o bere (lucrurile nu s-au schimbat deloc, au

rămas așa de pe vremea lui nenea Iancu') ce fapte de-a dreptul misterioase se petrec la cutare sau cutare în casă, în apartament. Toată lumea mă cunoaște cât pot fi de ciufut când sunt deranjat pe nepusă și, decît să riște cine știe ce aversiune verbală din parte-mi, sună precauți, înainte de a mă vizita.

Soneria parcă a rămas blocată, ceea ce mă determină să cobor, oarecum precipitat și nervos. Pe soneria aia am dat o grămadă de bani... Care o fi imbecilul...? Trec printre tufele de liliac ce străjuiesc aleile pietruite ale micii mele grădini și nu mă feresc să le ating cu degetele. Efect terapeutic: așa fac de fiecare dată, mai ales primăvara, pentru că mirosul acela crud, al frunzulițelor abia născute, mă ajută să-mi mențin o oarecare stare de optimism - adică reală autoamăgire - de care sunt perfect conștient, dar n-am ce face; unii folosesc drogurile, alții parfumul crud al liliacului de primăvară pentru a se echilibra nervos, pentru a se calma. La poartă, printre gratiile forjate, observ o țigancă mai mult decît tuciurie, care se zgâiește la mine,

părând că a rămas cu degetul înțepenit pe sonerie.

- Haoleu, boierule, da' greu mai coborâși!
- Bună-ziuă și matală! îi răspund eu, crezând că sunt subtil

ironic, dar baba trece peste formalități și politețuri cotrobăind prin sacul destul de mare ce-l poartă peste umărul stâng:

- Boierule, trăi-ț-ar familia matali, nu cumperi di la baba un

ceaon di tuci sau un cazan di aramă, bun di făcut țuica?

Privesc la ființa din fața mea – aidoma unui savant care studiază atent la microscop cine știe ce gînganie dintr-o specie nemaiîntîlnită - și aproape că mă pufnește râsul: cum poate crede țiganca asta, că insul căreia i se adresează, corespunzător îmbrăcat, adică în halat de mătase fină și papuci tivuiți cu blăniță de angora (doar v-am spus că sunt incapabil să mă desprind din snobul mușuroi!) ale cărui preocupări sunt din cele mai ciudate, sfidând cotele foarte înalte impuse de savanți în domenii de cercetare pretențioase, cum ar fi studiul dialectelor din subcontinentul hindus sau

problematica sufletului în filosofia jaina, ar putea vreodată să facă așa ceva: adică să umble cu focul, cu prunele și cazanele de țuică?! Ridicolul ridicolului și nimic mai mult!

- Hai, boierule, ti mai gândești mult, că baba are di umblat azi!

și-și scoase tacticos o pipă din bronz, superb realizată, cu un lanț fin, din aur, atârând aparent neglijent, într-o voltă inversă, tremurând în lumina clară a zilei de primăvară. Din gesturi scurte și precise bătrâna își aprinse pipa pironindu-și ochii asupra mea, așteptând.

- Cred că m-ar interesa, mai degrabă, pipa dumitale decât alte lucruri pe care le vinzi, îi replicai, după o scurtă chibzuință.

- Pipa, boierule, nu-i di vânzari, dar dacă vrei una la fel, vino sâmbătă dimineată pi câmpul din afara orașului. Acolo avem corturile: băieții mei Ț-or face o pipă, dar să vii cu bani... și, dacă vrei, adu un șarag di mărgeli, un batic, câțiva lei ca să-ți găcească baba trecutul, prezentul și viitorul.

- Bine, s-a făcut! Rămâne pe sâmbătă dimineată... pe islazul din

marginea orașului, nu? apucați să mai întreb bătrâna care-și luase picioarele la spinare, depărtându-se destul de rapid pentru anii săi numeroși, scoși în evidență de ridurile feței, așa cum scoate în evidență vârsta arborelui secular numărul de cercuri din tulpina acestuia.

- Sâmbătă, sâmbătă... la islaz, veni răspunsul din capătul străzii, ca un ecou prelung, nefiresc.

Privesc la ceas și constat că este aproape de orele prânzului, lucru oarecum nelalocul său pentru un ins ca mine,

deoarece la miezul zilei mă găsesc, cu regularitate, în improvizatul meu birou, chinuind memoria calculatorului și a dosarelor cuprinse în acesta. Închid poarta și mă prefac grăbit, dar ceva anume mă ține locului: gândul că avusesem un comportament diferit de până atunci, care nu era al meu, care nu mă caracteriza... În mod firesc aș fi alungat-o pe țigancă fără nici o remușcare. Acum, însă, purtasem și un dialog cu o asemenea ființă ba, mai mult, îmi stabilisem o întâlnire cu ea, auzi, pentru a-mi ghici viitorul!

M[uit repede peste tufele de liliac, spre balcoanele caselor vecine pentru a vedea dacă nu m-a urmărit vreo *gestapovistă* (așa le spun eu celor care, stând mai toată ziua acasă, altă preocupare mai bună nu au decât aflarea celor mai indiscrete amănunte din viața oamenilor onești...). Dar ce tot spun eu aici? Bârfa este o îndeletnicire de când lumea, iar alții nu pot trăi fără ea, căci este ca un drog: le procură atât satisfacții organice cât și, era să spun, anorganice!). E liniște. Nu văd pe nimeni, am scăpat! Totuși, nu-mi vine a crede că am putut lua o asemenea hotărâre pripită, de a merge

singur, printre țigani, departe de oraș, în marginea unei păduri. Sigur, nu Dumnezeu mi-a luat mințile.

Săptămâna a trecut în așteptări și chinuri prelungite, pentru că nu mă împăcam cu noua mea atitudine. Simțeam o metamorfozare a sinelui pe care n-o puteam controla, stăpîni. De exemplu, după despărțirea de țigancă, brusc, începusem să recunosc cine sunt: nici pe departe un om cu preocupări înalte, nici pe departe un erudit care traduce din limbile orientale pagini întregi pe zi, pierzându-se în cele mai înalte meditații iscate de problemele mari ale omenirii, nici pe departe un om onest care-și vede de lungul nasului, care-și poate aprecia propriile limite știind când și unde să se oprească, nici pe departe, măcar, un snob adevărat! Eu nici asta nu eram, nu puteam fi, pentru că orice aș fi încercat să realizez, fie într-un mod original, fie imitându-i pe alții, eșuam în cel mai strălucit mod cu putință. Îmi dădeam seama că întâlnirea aceea cu țigancă mă schimbase și nu știam cum avea să acționeze transformarea asupra mea, în continuare. Oricum, adus nu știu de ce forțe în fața unei realități

crude, m-am văzut în toată goliciunea spiritului meu puternic egotic și, pentru prima oară în existență mi-a fost rușine de ceea ce făceam, de ceea ce pretindeam că sunt, de legăturile mele cu lumea exterioară, de relațiile false cu diverși amici falși, de conjunctură etc. M-am privit în oglindă; chestia asta trebuia să-mi folosească în vreun fel, căci citisem, dar și văzusem filme unde personajele principale își făceau procese de conștiință în fața oglinzii, după care deveneau alți oameni, totul decurgând apoi firesc, între legitățile unei morale extrem de înalte, ca și cum am fi avut de-a face cu o altă persoană, radical schimbată.

Fixez intens în luciul oglinzii. Nimic! Oglinda nu-mi spune nimic, excepție făcând colțul său din dreapta, care este ciobit. Trebuia să-mi cumpăr alta, îmi trecu atunci un gând extrem de singur, ce risca să moară de solitudine. Coborâi în sufragerie și privii la colecția mea de pipe și stilete cu mâner argintiu. Constatai că mai există pe lume lucruri care mă pot încânta, cu toate că nu știam la ce-mi folosește această încântare. Îmi scot punguța cu tutun vechi, rafinat, lăsat

de străbunicul meu drept moștenire și îmi aprind o pipă, așezându-mă în fotoliul care scârțâie, aproape enervant. Scot rotocoale și-mi pironesc ochii în tavan: ce șanse aș avea să mă schimb radical? Va trebui să abdic de la principiile mele cât și de la acelea impuse de o societate care m-a dezgustat din clipa în care am renunțat la biberon și să fac ceea ce n-am mai făcut niciodată: adică să am curajul de a mă desprinde de toți, de toate. Să fac, realmente, ceva care să semene a mine, care să pornească numai din mine. Să nu mă mai ascund, pentru că, jocul de-a v-ați-ascunselea nu mai e de vârsta mea. Trebuie să merg în marginea pădurii, pe islaz, să văd ce variantă îmi propune țiganca pentru viitor, căci prezentul și trecutul mi le cunosc, pot spune că sunt plictisit de ele. Acest verb, *trebuie*, ajunsese să fie mai mult decât un imperativ pentru mine, devenise o obsesie imperativă și era mai mult decât necesar să mă eliberez de ea. Mă decid să rup definitiv cu tot ce este mediocritate în jurul meu, cu tot ceea ce-mi insufle teamă, cu tot ceea ce înseamnă reguli impuse de alții. Scrumez în continuare și adorm în

brațele generoase, căptușite cu catifea verde, ale fotoliului sculptat în lemn de cireș...

Nu mai ieșisem demult în afara orașului, dar nu regretam că acum pașii mă purtau spre liziera pădurii unde, din depărtare, am putut zări brațele unduitoare, de fum alburiu ieșind prin acoperișurile unor corturi imense, profilate negru și tremurând în ceața luminoasă a zorilor; grăbii pasul așezându-mi mai bine pălăria pe cap. Crezusem că va fi răcoare, dar se dovedise că mă înșelasem, ziua începând destul de caldă. Intrai direct pe islazul umed, înrouat, și simții pământul moale, reavăn, cald, primitiv. În atmosferă se întreceau parfumuri amețitoare de caiși înfloriți și liliac strivit de roua căzută peste el. Îmi adusei aminte de copilărie, de zilele de primăvară când plecam cu băieții după iepuri de câmp, abia fătați. Locuiam la câmpie și locul era plat ca o tablă de masă; totuși, în unele locuri, natura crease mici ridicături care făceau apa de primăvară, născută din zăpezile topite, brusc, sub atingerea căldurii, să tresalte ușor, ca peste niște minuscule praguri, plecând către locuri ascunse, neștiute de

nimeni. Mă opream atunci în fața unor asemenea mici râulețe și mă închipuiam pe marginea unei cascade, căci firavele scurgeri diamantine care străluceau miraculos în bătaia astrului ceresc, tresăltau peste mici bulgărași de pământ, susurând nevinovat șoapte venite de departe, din timpuri eternizate sub semnul miracolului existenței universale. Firește, la vârsta copilăriei, nu făceam altceva decât să mă bucur de clipeala jucăușă a firului argintiu și să mă întristez când prezența sa era anulată de razele prea puternice ale Soarelui.

Din stânga mea zbură o prepeliță, iar din dreapta vântul îmi purtă până la nări mirosul acrișor al fumului răspîndit în aer, pornit din focul făcut de țigani. Aburii pământului desenau arabescuri care, altădată, poate m-ar fi impresionat, dar acum nu aveam timp decât să-i remarc. Înaintea mea ieși țiganca bătrână, cu un ceaun umplut cu apă.

- Bine că sosiși, boierule, că chiar acu' ne întrebam dacă mai vii. Hai, coraj, că nu halim oamini!

- Am adus toate cele ce m-ai rugat! și mă cotrobăiam să scot

dintr-o sacoșă mărgelele, baticul și banii.

- Da' nu-i grabî, boierule, că iote,
băieții mei s-au pus pe treabî

di dimineață, de-au strâns lemne di foc,
că mai târziu o sî plouă, șî ei numai cu
lemn di aista, foarte uscat, lucrează.

- Cum o să plouă, când pe cer nu-i
o scamă de nor?! exclamai

cu o voce taremirată.

- Apîi, boierule, ai uitat că baba li
știe pi toate? și-și rânji la

mine dinții din aur, de parcă aş fi privit la
sarcofagul lui Tutankhamon. Avea gura
plină de dinți strălucitori și gândii că
aceasta trebuie să fie varianta, la propriu, a
expresiei *ai gura aurită*. Din pădure
răsăriră feciorii babei însoțiți de un
bulibașă foarte bătrân, așa cum cred că vi-
l și imaginați: cu mustăți uriașe, înfoiate
precum cozile curcanilor, pălărie mare în
boruri, cu nas borcănat, mic, cu burta
susținută de o centură foarte lată din piele,
din care ieșeau mânerle a două cuțite și
dând, permanent, porunci pe limba lui.
Făcurăm cunoștință, iar băieții se apucară
de lucru. Soțiile acestora se ocupau de
mâncare, în timp ce puradeii încă mai
dormeau pe niște perne mari și albe,

așezate direct pe pământ, în mijlocul celui de-al treilea cort. O țigancă oacheșă, nemăritată, cu sânii goi pe sub bluza multicoloră, trecu pe lângă mine și-mi zâmbi, aruncându-i alteia vorba repede rostită, din care n-am reținut decât cuvântul *mândru*. O întrebai atunci pe babă ce înseamnă acest cuvânt, iar ea-mi spuse că mândru, pe limba lor, a țiganilor, se traduce prin *frumos*.

Țiganii topeau bronzul cu grijă, lucrând numai cu niște mici creuzete, cu tăciuni mereu aprinși, și nimic mai mult. În forme de lut uscat turnau ceea ce trebuia să devină parte componentă a viitoarei mele pipe, după care lucrul reîncepea, mai iute, mai vârtos, sub îndrumările bulibașei care-și aprinsese pipa și fuma, arătând uneori cu mâna spre cer și apoi spre focul care trebuia bine potrivit.

Țigancă îmi făcu semn că e gata să-mi ghicească. Mă așezai în fața ei, pe o mică buturugă. Bătrâna închise ochii și începu să bolborosească silabe pe care le credeam a face parte din ritualul de înșelare a vigilenței clientului.

- Boierule, numili matali îi Ștefan, ai o casă aici, în târg, și una în capitală. Nevasta ți-a murit di cinci ani, iar copchii n-ai avut niciodată. Matali ești bolnav di stomac și nici cu ficatul nu stai prea bini. Drepti-s toate ci li zâc?

- Drepte! făcui eu, puțin agitat
căci tot ceea ce-mi spusese
țiganca corespundea realității. Dar tot eu
îmi reveneam și-mi spuneam: păi, sigur,
toată săptămâna a avut vreme să afle de
prin vecini cine sunt, ce averi am și altele
asemenea, lucru nimic mai ușor de
înfăptuit datorită cotoroașelor care-mi
spionau până și pisica, atunci când aceasta
ieșea să îngrășe grădina. Alte lucruri, mai
spectaculoase, doream să aflu eu despre
mine de la babă...

- Întinde mâna la babă să ti
lecuiasci di boli și di dușmani, să
scapi cu bini din procesul pe cari îl ai la
București cu colonelul Grigore.

Asta chiar că mă luă prin surprindere! De unde știa de procesul cu colonelul? Sigur, citea gândurile, era o strălucită în ale telepatiei și nimic mai mult, căci, preț de câteva secunde, recunosc, mă gândii la acel proces care se derula de peste cinci

ani, fiind amânat datorită dibăciei avocaților, de zeci de ori până acum. Ce avea să mai urmeze?

- Puni banul la baba, boierule, să ti disfac di farmiși și sî ti

discântic!

Mă execut imediat și privesc la tot ceea ce face bătrâna. Așază pe sol baticul adus de mine, despăturindu-l cu grijă; apoi ia un pahar în care pune apă doar până la jumătate, aruncând în el câteva plante ce mi se par uscate. Apa din pahar începe să sfârâie ușor; bătrâna ia paharul și-l înfășoară în batic, întorcându-l cu gura în jos. Pentru moment, am o reacție firească: de a o împiedica să facă un asemenea gest, întrucît apa se va scurge prin pânza transparentă a baticului, dar acest lucru nu se întâmplă, spre uimirea mea, tot mai crescândă. Baba-mi aduce paharul la ureche, bolborosește câteva cuvinte neînțelese, în timp ce apa sfârâie ușor. Se așterne liniștea, preț de câteva secunde, apoi sfârăitul reappare o dată cu bolboroselile babei.

- Gata, acum ești dezlegat di farmiși și di boli și di dușmani. O să ai o viață bună, numai să ai grijă în jurul

vârstei di 40 de ani, că am văzut sânji în palma matali. Cineva va vrea să-ți ia viața, nu pentru avere, nu pentru case, ci pentru altceva, mult mai di preț, pe care-l porți cu tini di când te-ai născut...

- Ce anume, ce port cu mine de când m-am născut, atât de prețios încât să-mi pună-n pericol chiar viața?

Bătrâna mă privi cu tristețe și arătă cu degetele spre cer; norii erau deja deasupra noastră. De unde apăruseră? Băieții babei erau gata demult și se strânseseră în jurul nostru așteptând-o pe aceasta să-și termine ghicitul. Mă uit la ceas și văd că este aproape de ora prânzului, lucru extrem de curios, căci mie mi se pare că nu au trecut mai mult de 45 de minute de când am venit aici.

- Ia pune-ți pipa-n gură boierule, să vedem cum îți șade! mă îndemnă unul dintre feciorii babei. Iau pipa și o simt caldă, afumată, vie. Din fețele lărgite în zâmbet ale tuturor, înțeleg că-mi *șade* bine.

- S-o porți sănătos, boierule! îmi ură și bulibașa care zori băieții

să stingă focul și să strângă corturile. Le plătesc atât cât ne-am învoit, apoi ne luăm rămas bun. Plec puțin buimac și oarecum alertat de faptul că numai peste un an de zile aş putea să mă prăpădesc. Din privirea și gestul bătrânei înțelesesem că mai mult nu putea să-mi spună sau nu avea voie să-mi spună. După aproape o sută și ceva de metri de mers, mă întorc pentru a le face semn cu mâna. Începuse de câteva secunde să picure mai tare și vroiam să ajung cât mai repede în oraș. Când privesc spre corturi, nici urmă de țigani. Dispăruseră într-un mod inexplicabil, *se volatilizaseră*, cum ar spune un amic de-al meu. Fac stânga-mprejur și pornesc spre locul unde, cu numai câteva minute în urmă, se aflaseră țiganii cu tot calabalâcul lor. Curios era, și asta o realizam de abia acum, că nici zgomotele firești ale unei deplasări cu căruțele și nici nechezatul cailor, nu-l auzisem. Să fi fost eu atât de prins cu gândurile?

În locul unde fuseseră corturile țiganilor, asemănătoare ca formă cu acelea ale indienilor din America, se mai aflau doar trei cercuri destul de mari, de iarbă uscată, pe care ploaia încă nu reușise să le

ude, precum și cenușa încă fumegândă a focului unde mi se lucrase pipa. Privesc roată, jur-împrejur și nu văd nimic. Îmi masez ochii oboșiți și mai privesc încă o dată: nimic! Cât este islazul de mare, nici urmă de țigani! Alerg atunci spre drumeagul care duce spre pădure, dar nici în lungul acestuia nu observ nimic...

Numai pipa rămasă în buzunarul meu mai confirmă că nu am fusesem victima unei halucinații. Duc mâna la buzunarul de la piept. O simt la locul ei. O scot cu precauție și mi-o aprind cu oarecare greutate. Tutunul a tras puțină umezeală.

Prin fumul pipei zăresc corturi de țigani, în liziera pădurii. Mă îndrept către ele. Acolo mă așteaptă bătrâna să-mi ghicească. Doar e sâmbătă dimineață și, conform înțelegerii, sunt așteptat de cu zori...

Autor, Florinel
Agafiței.

